

TRŽIŠNA INSPEKCIJA

VODIČ ZA POSLODAVCE

UNIJA POSLODAVACA SRBIJE

TRŽIŠNA INSPEKCIJA
VODIČ ZA POSLODAVCE

Beograd, 2011. god.

TRŽIŠNA INSPEKCIJA
VODIČ ZA POSLODAVCE

Izdavač:
UNIJA POSLODAVAC SRBIJE

Autor:
Nataša Cupać Pavlovski
Unija poslodavaca Srbije

Grafički dizajn i priprema za štampu:
GLOBE DESIGN

Štampa:
GLOBE DESIGN
Beograd

Tiraž:
3000

Unija poslodavaca Srbije zahvaljuje se Međunarodnoj organizaciji rada i njenoj pomoći u obezbeđivanju sredstava za objavljivanje ove publikacije u okviru projekta „Konsolidacija zakonskih i institucionalnih osnova socijalnog dijaloga u zemljama Zapadnog Balkana i Moldavije“ koji se realizuje iz donacije Austrijske razvojne agencije.

SADRŽAJ

I UVOD	5
II ŠTA JE TRŽIŠNA INSPEKCIJA?	6
III NADZOR	9
IV TERMINOLOGIJA	27
V KONTAKT INFORMACIJE	29
VI LITERATURA	30

I UVOD

Ova brošura je namenjena prvenstveno članovima Unije poslodavaca Srbije, ali smatramo da će biti od koristi svim poslodavcima u Republici Srbiji. Osnovni cilj ove brošure je da se poslodavci u Srbiji bolje upoznaju sa radom Tržišne inspekcije Ministarstva poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede, i to pre svega sa oblastima njenog delovanja, kao i svojim obavezama koje proizilaze iz zakonske i podzakonske regulative za koju je nadležna tržišna inspekcija.

Ovu brošuru Unija poslodavaca Srbije izradila je pre svega u nadi da će na ovaj način pomoći poslodavcima da izbegnu visoke kazne koje prizilaze iz niza zakonskih i podzakonskih akata čiju primenu u praksi kontroliše upravo tržišna inspekcija.

II ŠTA JE TRŽIŠNA INSPEKCIJA?

Tržišna inspekcija predstavlja sektor unutar Ministarstva poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede. Sektor tržišne inspekcije obavlja poslove inspekcijskog nadzora nad primenom zakona i drugih propisa kojima se uređuju:

- uslovi za obavljanje prometa robe i vršenje usluga koje obavljaju pravna i fizička lica i preduzetnici, cene robe i usluga, kvalitet industrijsko-neprehrambenih proizvoda u proizvodnji i prometu, kvalitet usluga, utvrđivanje uslova za obavljanje privrednih delatnosti u oblastima koje čine predmet kontrole, preduzimanje mera na koje je zakonom ovlašćen, sprečavanje neloyalne konkurencije (kontrola reklamiranja, oglašavanja i nuđenja robe, usluga, navođenjem podataka kojima se stvara ili može stvoriti zabuna na tržištu, kontrola prodaje robe sa oznakama i podacima koji stvaraju ili mogu stvoriti zabunu u pogledu porekla i kvaliteta robe i drugo);
- kontrola merila i mernih jedinica (očigledna neispravnost merila i tačnost merenja robe koja se pre prodaje meri);
- inspekcijski nadzor nad primenom zakona i drugih propisa kojima se uređuje zaštita potrošača i oblast oglašavanja i inspekcijski nadzor nad proizvodnjom i prometom robe kojom se povređuju prava intelektualne svojine kao i nadzor nad proizvodnjom i prometom robe zaštićene autorskim ili srodnim pravom;
- poslovi koji su neposredno vezani za vršenje inspekcijskog nadzora, finansijsko-materijalni poslovi u vezi robe oduzete u postupku inspekcijskog nadzora i drugo;
- saradnje sa drugim inspekcijskim organima, pravosudnim organima, drugim organima i organizacijama, udruženjima i ustanovama čiji su poslovi u vezi ili od značaja za rad Sektora;
- podnošenje izveštaja i informacija o stanju u oblastima iz delokruga rada Sektora, kao i drugi poslovi u skladu sa propisima kojima se uređuje inspekcijski nadzor.

Tržišna Inspekcija organizovana je teritorijalno, tako da u 24 upravna okruga u Republici Srbiji ima svoja Odeljenja koja su zadužena za nadzor u datom okrugu. Ova kancelarija je smeštena u sedištu datog okruga, a kontakt informacije svake od kancelarija mogu se naći na internet prezentaciji Ministarstva nadležnog za poslove tržišnog nadzora. U sklopu samog Sektora za tržišnu inspekciju u Ministarstvu nalaze se 4 Odeljenja zadužena za opšti nadzor, tehnički nadzor i obuku i izveštavanje čiji je osnovni cilj da obezbedi funkcionalnu koordinaciju ovih teritorijalnih odeljenja.

Zakon kojim se uređuje rad i nadležnost tržišne inspekcije jeste **Zakon o trgovini (Sl. Glasnik RS br.53/2010)**¹ čl.53-73 Zakona. Pored ovog zakona postoje i drugi zakonski i podzakonski akti koji daju nadležnost tržišnoj inspekciji da vrši nadzor i to su:

- Zakon o zaštiti potrošača (Sl. glasnik RS, br. 73/2010);
 - Zakon o elektronskoj trgovini (Sl. glasnik RS, br. 41/2009);
- kao i:
- Zakon o oglašavanju (Sl. glasnik RS, br. 79/2005);
 - Zakon o opštoj bezbednosti proizvoda (Sl. glasnik RS, br. 41/2009);
 - Zakon o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanje usaglašenosti (Sl. glasnik RS, Br.36/09) ;
 - Zakon o fiskalnim kasama (Sl. glasnik RS, br.135/2004) ;
 - Zakon o duvanu (Sl. glasnik RS, br.101/2005, 63/06, 10/07, 67/07,90/07, 18/08, 73/08,9/09,57/09) ;
 - Zakon o zaštiti stanovništva od izloženosti duvanskom dimu (Sl. glasnik RS, br. 30/2010);
 - Zakon o privatnim preduzetnicima (Sl. glasnik, SRS“,br.54/89 i 9/90 i,„Službeni glasnik RS“, br.54/89, 9/90, 19/91,46/91,31/93,53/93,67/93,48/94,53/95,35/2002, 101/2005) ;
 - Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma (Sl. glasnik RS, 20/09, 72/09);
 - Zakon o kontroli predmeta od dragocenih metala (Sl. glasnik RS, br.135/2004 i 36/2011).

Važno je napomenuti da pored tržišne inspekcije u skladu sa Zakonom o trgovini jedinice lokalne samouprave, preko komunalnih in-

¹ U pripremi je Zakon o tržišnom nadzoru. Nacrt teksta dostupan je na internet prezentaciji Ministarstva poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede.

II ŠTA JE TRŽIŠNA INSPEKCIJA?

spektora imaju ndležnost u delu nadzora nad trgovinom van prodajnog objekta, osim daljinske trgovine, kao i u pogledu isticanja i pridržavanja radnog vremena i isticanja poslovnog imena.

Takođe je važno napomenuti da se Zakonom o posebnim ovlašćenjima radi efikasne zaštite prava intelektualne svojine (Sl. glasnik RS br.46/2006,104/2009), između ostalih, i tržišnoj inspekciji daju posebna ovlašćenja prilikom kontrole i nadzora nad zaštitom prava intelektualne svojine koja podrazumeva autorsko i srodna prava, žig, geografska oznaka porekla, dizajn, patent, mali patent i topografija integrisanih kola, u skladu sa zakonom.

III NADZOR

Tržišna inspekcija vrši različite vrste nadzora koji se međusobno razlikuju po obimu nadzora, metodama po kojima se vrši nadzor, oblastima koje se kontrolišu i ciljevima koji se putem nadzora žele postići. Nadzor se vrši:

1. **Po službenoj dužnosti** – započinje preduzimanjem prve radnje tržišnog inspektora u postupku inspeksijskog nadzora privrednog subjekta. Kontrola se vrši na osnovu službenog naloga ovlašćenog lica, koji naročito sadrži podatke o postupajućem tržišnom inspektoru, vremenu, odnosno periodu kontrole, kao i bližem području i predmetu kontrole.
2. **Po prijavi povrede zakona** - prijave povrede zakona, odnosno druge informacije, dojave, podnesci i zahtevi podneti radi preduzimanja inspeksijskog nadzora, imaju dejstvo inicijative za pokretanje postupka, a podnosioci tih inicijativa, nemaju svojstvo stranke u postupku koji se može pokrenuti na osnovu te inicijative. Kontrola se takođe vrši na osnovu službenog naloga ovlašćenog lica. Tržišnoj inspekciji mogu se obratiti fizička i pravna lica koja obavljaju delatnost prometa robe i usluga u prometu robe, fizička i pravna lica koji su aktom nadležnog organa zaštitila prava iz intelektualne svojine, odnosno pravni sledbenik nosioca ili zastupnik, privredni subjekti koji obavljaju delatnost trgovine na veliko duvanom i fizička lica čija su prava kao potrošača oštećena. Na sajtu Ministarstva nalazi se obrazac zahteva za podnošenje prijave tržišnoj inspekciji.

U vršenju inspeksijskog nadzora, tržišni inspektor ima ovlašćenje da:

- pregleda poslovni prostor², odnosno prostor u kojem se obavlja trgovinska delatnost;
- vrši uvid u poslovne knjige, evidencije, isprave, elektronske dokumente kao i u drugu dokumentaciju u vezi sa obavljanjem trgovine;

1 Šta se podrazumeva pod poslovnim prostorom možete videti u delu IV TERMINOLOGIJA ove brošure.

- vrši kopiranje poslovnih knjiga, evidencija, isprava i elektronskih dokumenata, koje su predmet nadzora;
- vrši identifikaciju lica koja obavljaju trgovinsku delatnost, putem uvida u ličnu ispravu ili drugu javnu ispravu sa fotografijom;
- uzima pismene i usmene izjave lica koja obavljaju trgovinsku delatnost, odnosno svedoka ili službenih lica, kao i da poziva ova lica da daju izjave, o pitanjima od značaja za predmet nadzora;
- fotografiše, vrši video-snimanje prostora u kojem se vrši nadzor, odnosno robe i drugih predmeta koji su predmet nadzora;
- vrši pregled vozila, u slučaju saznanja da je to vozilo u funkciji obavljanja trgovine;
- uzima uzorke robe i drugih predmeta;
- prikuplja podatke relevantne za predmet nadzora;
- naloži popis robe, odnosno evidenciju prometa;
- zahteva sudski nalog za pretres stambenog ili pratećeg prostora u slučaju saznanja da se u tom prostoru obavlja nedozvoljena trgovina;
- zahteva asistenciju policije, odnosno komunalne policije, ako osnovano proceni da je to potrebno prema prilikama određenog slučaja;
- preduzima druge radnje u skladu sa zakonom.

Sektor tržišne inspekcije u svom radu inspekcijskog nadzora postupa po načelima upravnog postupka saglasno odredbama Zakona o opštem upravnom postupku.

Saglasno tome stranka u postupku ima prava na ulaganje redovnog pravnog leka protiv rešenja prvostepenog organa, koje je doneo tržišni inspektor. Po žalbi stranke na rešenje prvostepenog organa, odlučije prvostepeni organ koji je rešenje doneo odnosno ukoliko prvostepeni organ nađe da je žalba dopuštena, blagovremena i izjavljena od ovlašćenog lica, a nije novim rešenjem zamenio rešenje koje se žalbom odbija, po dostavi spisa predmeta odlučuje drugostepeni organ koji je formiran u sastavu Ministarstva. Žalba se ulaže na adresu prvostepenog organa koje je donelo prvostepeno rešenje, a adrese Odeljenja su stavljene na sajt ministarstva www.mpt.gov.rs. Žalba se može dostaviti i na adresu Ministarstva, odnosno direktno drugostepenom organu, koji je u sastavu ministarstva i na adresi takođe označenoj na sajtu ministarstva www.mpt.gov.rs.

mpt.gov.rs, koje će radi mogućnosti postupanja zatražiti spise predmeta od prvostepenog organa.

Rok za postupanje po žalbi određen je odredbama Zakona o opštem upravnom postupku, a odluka državnog organa mora biti doneta najkasnije u roku od dva meseca od dana predaje žalbe.

Stranke u postupku imaju pravo da razgledaju spise predmeta i da o svom trošku prepisu, odnosno fotokopiraju spise iz predmeta koji su im potrebni.

Zahtev za razgledanje i prepis spisa iz predmeta može se staviti usmeno i pismeno organu i nije uslovljeno popunjavanjem bilo kakvih zahteva odnosno obrazaca, a razgledanje odnosno prepis spisa iz predmeta se vrši pod nadzorom službenog lica. Jedina obaveza koju stranka i svako treće lice koje želi da izvrši uvid u spise predmeta i razgledanje, mora da ispuni jeste da učini verovatnim svoj pravni interes u predmetu, kao i pravo da bude obaveštena o toku postupka koji se vodi pred ovim državnim organom.

U okviru Sektora tržišne inspekcije osnovano je Odeljenje za kontrolu ažurnosti i zastupanje pred sudskim organima koje u svojim radnim zadacima imaju i obavezu da postupaju po prigovorima stranaka na rad i postupanje tržišnih inspektora. U tu svrhu formiran je i CALL centar tržišne inspekcije u službi građana i privrede, besplatna otvorena telefonska linija za prijavljivanje nepravilnosti u radu tržišnih inspektora³.

Tržišna inspekcija ukoliko utvrdi nepravilnost nema ovlašćenje da izriče novčane kazne već samo, ukoliko za to postoji pretpostvka, da podnese krivičnu prijavu, prijavu za privredni prestup, zahtev za pokretanje prekršajnog postupka i prijavu sudu časti ili rešenjem zabrani obavljanje delatnosti, oduzme robu itd.

1. Zakon o trgovini

- Inspeksijski nadzor u oblasti prometa robe, vršenja usluga u prometu robe i ispunjenosti uslova za obavljanje privrednih delatnosti, koji podrazumeva: kontrolu legalnosti obavljanja delatnosti, posedovanje potrebnih licenci, saglasnosti, odobrenja i potvrda

1 Broj telefona se nalazi u delu V Kontakt informacije

iz javnih registara; posedovanje isprava o nabavci i prodaji robe; posedovanje i vođenje propisanih evidencija o prometu; proveru kalkulacija u odnosu na istaknute cene i kontrola poštovanja privremenih mera koje su propisane radi sprečavanja i otklanjanja poremećaja na tržištu.

U vršenju inspekcijskog nadzora, u slučaju utvrđivanja povrede zakona, tržišni inspektor je ovlašćen da rešenjem izrekne sledeće mere:

Otklanjanja utvrđene nepravilnosti - tržišni inspektor će, ukoliko utvrdi povrede zakona, naložiti otklanjanje utvrđene povrede. Rešenjem će tržišni inspektor odrediti i rok za otklanjanje povrede, tj. za postupanje po njegovom nalogu. Ovaj rok ne može biti kraći od tri dana niti duži od dva meseca, osim ako je za određenu nepravilnost ili povredu zakona ovim ili posebnim zakonom drugačije propisano. Izricanjem ove mera ne isključuje se istovremena primena drugih mera propisanih zakonom.

Privremene zabrane prometa određene robe, odnosno vršenja određene usluge – Ova mera se izriče ukoliko tržišni inspektor utvrdi da nisu ispunjeni uslovi za promet određene robe ili usluge. **Roba** - zabranom se nalaže povlačenje iz prometa ili se zabranjuje stavljanje u promet, uključujući nuđenje, izlaganje, isporučivanje i činjenje dostupnim robe, odnosno na drugi način onemogućava promet robe koja je predmet zabrane. **Usluge** - zabranom se nalaže prestanak vršenja određene usluge, odnosno zabranjuje početak pružanja određene usluge koja je predmet zabrane.

Privremenog zatvaranja prodajnog objekta - Ova mera se sprovodi isticanjem rešenja kojim je izrečena i pečatiranjem ulaza u objekat. Izriče se do uklanjanja nepravilnosti, a najduže na 6 meseci. Ova mera se izriče ako prodajni objekat ne ispunjava propisane uslove za trgovinu koja se u njemu obavlja; ako ne ispunjava poseban uslov za određene trgovinske formate iz čl. 45. Zakona (ukupni prodajni i skladišni prostor iznosi preko 2000 m² bruto površine); ako se ne postupi po nalogu za otklanjanje nepravilnosti, u ostavljenom roku, u odnosu na prodajni objekat u kojem su utvrđene te nepravilnosti; ako postupi suprotno meri zabrane prometa određene robe iz čl. 60. Zakona (privremena zabrana prometa), u pogledu robe koja je bila predmet zabrane.

Privremene zabrane obavljanja trgovine van prodajnog objekta – ovu meru tržišni inspektor izreći će ukoliko utvrdi da postoji povreda

propisanih uslova za obavljanje ovaj oblik trgovine. Mera se izriče do ispunjenja uslova koji su propisani da bi se ovaj oblik trgovine realizovao, ali najduže 6 meseci. Zabrana se može odnositi na određeni oblik trgovine van prodajnog objekta, određenu vrstu robe, područje, lica koja obavljaju trgovinu, odnosno druge uslove u pogledu kojih je utvrđena povreda ovog zakona.

Oduzimanja robe – tržišni inspektor će izreći ovu meru licu ako ga zatekne u obavljanju trgovine, a to lice nema svojstvo trgovca u smislu ovog zakona i obavlja trgovinu van prodajnog objekta, suprotno meri privremene zabrane obavljanja trgovine van prodajnog objekta iz čl. 62. ovog Zakona (promet robe van prodajnog objekta). Oduzeta roba će biti prodana ili uništena.

Troškovi vezani za sprovođenje propisanih mera padaju na teret lica protiv kojeg je mera određena.

Sva rešenja koja tržišni inspektori donesu mogu se ukinuti ili se može doneti novo rešenje. **Rešenje će biti ukinuto** ukoliko se utvrdi da su razlozi za izricanje uklonjeni, **a novo rešenje će biti doneto** ukoliko nisu u potpunosti uklonjenji razlozi za izricanja mere, odnosno ukoliko su razlozi izmenjeni ili delimično uklonjeni. Rešenje o izricanju mere prestaje da važi po sili zakona, protekom najdužeg zakonskog roka za određenu meru.

Tržišni inspektor je dužen da rešenje donese u roku od 5 dana od dana preduzimanja odnosno okončanja kontrole. Tržišni inspektor može u vreme i na mestu kontrole, doneti *privremeno rešenje*, koje prestaje da važi protekom roka za donošenje rešenja. Protiv privremenog rešenja nije dozvoljena posebna žalba.

Protiv rešenja tržišnog inspektora, dopuštena je žalba ministru u roku od osam dana od dana prijema. Rešenje ministra je konačno u upravnom postupku, i protiv njega može da se pokrene upravni spor. Žalba ne odlaže izvršenje rešenja.

Novčane kazne (čl.74., 75. i 76.) za prekršaje koje nadležni organ može izreći na osnovu prijave podnete od strane tržišne inspekcije (uz kaznene mere mogu se izreći i zaštitne mere):

- 100.000,00 - 1.000.000,00 dinara - pravno lice
- 5.000,00 - 50.000,00 dinara - fizičko lice ili odgovorno lice u pravnom licu
- 10.000,00 - 100.000,00 dinara - preduzetnik.
- 500.000,00 - 2.000.000,00 dinara - pravno lice + zaštitna mera zabrana obavljanja delatnosti od 6 meseci -2 godine
- 50.000,00 - 150.000,00 dinara - fizičko lice ili odgovorno lice u pravnom licu + zaštitna mera zabrane obavljanja delatnosti od 3 meseci -1 godine
- 50.000,00 - 500.000,00 dinara - preduzetnik + zaštitna mera zabrane obavljanja delatnosti od 6 meseci -2 godine
- 50.000,00 - 150.000,00 dinara - fizičko lice + zaštitna mera zabrane vršenja određene delatnosti u trajanju od šest meseci do dve godine.

2. Zakon o zaštiti potrošača

Inspeksijski nadzor u oblasti zaštite potrošača se vrši u oblasti prometa robe i usluga u smislu provere obezbeđenosti proizvoda u prometu deklaracijom i propisanom pratećom dokumentacijom (garantni list, tehničko uputstvo, uputstvo za korišćenje, sertifikat i dr.); postupanje po osnovanim prigovorima potrošača u smislu ostvarivanja prava potrošača na zamenu, popravku ili povraćaj plaćenog iznosa za kupljeni proizvod; kontrola poštovanja zabrane prodaje alkoholnih pića i duvanskih proizvoda maloletnim licima.

Pored tržišnih inspektora nadzor nad primenom ovog zakona vrše i inspektori iz drugih ministarstava čije nadležnosti su turizam, zdravlje, poljoprivreda, šumarstvo i vodoprivreda, energetika, saobraćaj, telekomunikacije, planiranje i građevinarstvo i zaštita životne sredine, kao i finansije.

U vršenju inspeksijskog nadzora, u slučaju utvrđivanja povrede zakona, tržišni inspektor je ovlašćen da donese **rešenje** kojim će odrediti rok u kome je prodavac ili davalac usluga dužan da **otkloni utvrđeni nedostatak**. Ako prodavac ili davalac usluga ne otkloni utvrđeni nedostatak u

roku koji je određen u rešenju inspektora, inspektor će doneti rešenje o **privremenoj zabrani prodaje robe, odnosno pružanja usluga** do otklanjanja nedostataka zbog kojih je ta mera izrečena.

Protiv rešenja može se izjaviti žalba u roku od osam dana nadležnom ministru. Žalba ne odlaže izvršenje rešenja.

Novčane kazne (čl. 151.) za prekršaje koje nadležni organ može izreći na osnovu prijave podnete od strane tržišne inspekcije (uz kaznene mere mogu se izreći i zaštitne mere):

- 300.000,00 - 2.000.000,00 dinara - pravno lice + zaštitna mera privremene zabrane obavljanja određene delatnosti u trajanju od šest meseci do godinu dana, kao i zaštitna mera javnog objavljivanja rešenja;
- 50.000,00 - 150.000,00 dinara - fizičko lice ili odgovorno lice u pravnom licu + zaštitna mera privremene zabrane da vrši određene poslove u trajanju od tri meseca do jedne godine;
- 50.000,00 - 500.000,00 dinara - preduzetnik + zaštitna mera privremene zabrane vršenja određene delatnosti u trajanju od šest meseci do godinu dana.

3. Zakon o elektronskoj trgovini

Pored tržišnih inspektora nadzor nad primenom ovog zakona vrše i inspektori za poštanske usluge i inspektor za telekomunikacije i informatiku.

Radi vršenja nadzora, pružaoci usluga dužni su da ovlašćenim licima omogućе pristup računarskoj opremi i uređajima, kao i da bez odlaganja pokažu ili dostave potrebne podatke i dokumentaciju u vezi sa predmetom nadzora.

Novčane kazne (čl. 22.) za prekršaje koje nadležni organ može izreći na osnovu prijave podnete od strane tržišne inspekcije (uz kaznene mere mogu se izreći i zaštitne mere):

- 100.000 - 1.000.000 dinara -pravno lice;
- 10.000 - 50.000 dinara - odgovorno lice u pravnom licu;
- 10.000- 100.000 dinara- preduzetnik.

U slučaju posebno teških povreda ili ponavljanja povreda može se izreći zabrana vršenja delatnosti pravnom licu u trajanju od tri do šest meseci.

4. Inspekcijski nadzor u oblastima koje regulišu ostali zakoni iz nadležnosti tržišne inspekcije

a) Zakon o oglašavanju

Kontrola oglašivača, prenosioca i proizvođača oglasnih poruka sa stavovišta istinitosti, potpunosti i određenosti oglasnih poruka; kontrola poštovanja ograničenja alkoholnih pića i duvanskih proizvoda, kao i kontrola oglašavanja namenjenog maloletnim licima (zabrana oglašavanja u predškolskim i školskim ustanovama namenjenog maloletnim licima i zabrana zloupotrebe neiskustva, neznanja i lakovernosti maloletnih lica).

U vršenju inspekcijskog nadzora, u slučaju utvrđivanja povrede zakona, tržišni inspektor je ovlašćen da rešenjem izrekne meru:

- Zabrana oglašavanja,
- Zabrana vršenja drugih aktivnosti kada su započete ili se obavljaju pod uslovima ili na način zabranjen ili na drugi način protivan odredbama ovog zakona.

Rešenje se donosi u roku od 48 sati od dana okončanja postupka inspekcijskog nadzora. Njime se utvrđuje rok (ne duži od 15 dana od dana uručenja rešenja) i način **otklanjanja nepravilnosti** ako se iste mogu otkloniti, odnosno rok (ne duži od 30 dana od dana uručenja rešenja) i način za **otklanjanje štetnih posledica** koje su nastale izvršenjem aktivnosti koja se rešenjem zabranjuje, kao i **uklanjanje sredstava oglašavanja** sa javne površine ili sredstva javnog saobraćaja ako se njime reklamiraju ti proizvodi. Izrečena zabrana traje dok se ne otklone utvrđene nepravilnosti, odnosno dok se ne otklone štetne posledice.

Protiv ovog rešenja može se izjaviti žalba nadležnom drugostepenom organu u roku od tri dana od dana dostavljanja. Žalba ne odlaže izvršenje rešenja.

Novčane kazne (čl.107.) za privredne prestupe koje nadležni organ može izreći na osnovu prijave podnete od starane tržišne inspekcije (uz kaznene mere mogu se izreći i zaštitne mere):

- 300.000 - 3.000.000 dinara - pravno lice + zaštitna mera zabrane obavljanja određene privredne delatnosti pravnom licu u trajanju od jedne do pet godina
- 50.000 - 200.000 dinara - odgovorno lice pravnom licu + zaštitna mera zabrane vršenja određenih dužnosti odgovornom licu u trajanju od jedne do pet godina i zaštitna mera javnog objavljivanja presude

NAPOMENA – Iznos kazne za pravno lice može biti i veći ukoliko je oglašavanje koje predstavlja privredni prestup doprinelo ostvarenju dobiti koja je veća od polovine ili premašuje visinu gornjeg raspona utvrđene novčane kazne.

Novčane kazne (čl.108.-109.) za prekršaje koje nadležni organ može izreći na osnovu prijave podnete od strane tržišne inspekcije (uz kaznene mere mogu se izreći i zaštitne mere):

- 100.000 - 1.000.000 dinara - pravno lice + zaštitna mera zabrane obavljanja određenih delatnosti pravnom licu u trajanju od šest meseci do jedne godine
- 20.000 - 50.000 dinara - odgovorno lice u pravnom licu + zaštitna mera zabrane obavljanja određenih poslova odgovornom licu u trajanju od šest meseci do jedne godine
- 100.000 - 500.000 dinara - preduzetnik + zaštitna mera zabrane obavljanja određenih delatnosti preduzetniku u trajanju od šest meseci do jedne godine.
- 20.000 - 50.000 dinara - fizičko lice + zaštitna mera zabrane obavljanja određenih delatnosti preduzetniku u trajanju od šest meseci do jedne godine.

b) Zakon o opštoj bezbednosti proizvoda

Inspeksijski nadzor u smislu ispunjenosti bezbednosnih zahteva za stavljanje u promet industrijsko-neprehrambenih proizvoda, sprečavanje prometa opasnih proizvoda, kao i brza razmena informacija o nebezbednim proizvodima i obaveštavanje javnosti o opasnim i nebezbednim proizvodima na tržištu Srbije.

Nadležni inspektor je ovlašćen da u kontroli bezbednosti proizvoda, pored mera za čije je preduzimanje ovlašćen drugim propisima, preduzme i druge mere:

- 1) za svaki proizvod:
 - da organizuje, u odgovarajućem obimu, provere svojstava proizvoda koja utiču na njegovu bezbednost, sve do poslednje faze njegove upotrebe, odnosno korišćenja i trošenja;
 - da naloži dostavljanje informacije proizvođačima, distributerima ili drugim licima;
 - da uzima uzorke proizvoda radi ispitivanja svojstava koja utiču na njegovu bezbednost;
- 2) za svaki proizvod koji bi mogao da predstavlja rizik u određenim okolnostima:
 - da naloži da proizvod na tržištu bude označen odgovarajućim, jasnim i razumljivim upozorenjima o rizicima koje proizvod može da predstavlja, na jeziku koji je u službenoj upotrebi u Republici Srbiji;
 - da naloži stavljanje na tržište takvog proizvoda prethodnim ispunjenjem dodatnih uslova kako bi se taj proizvod učinio bezbednim;
- 3) za svaki proizvod koji bi mogao da predstavlja rizik za određena lica da naloži da ta lica budu blagovremeno i na odgovarajući način upozorena na rizik, uključujući i objavljivanje upozorenja preko sredstava javnog informisanja;
- 4) za svaki proizvod koji bi mogao da bude opasan da privremeno zabrani nuđenje, izlaganje, isporučivanje i činjenje dostupnim proizvoda, za vreme koje je potrebno da se izvrše provere svojstava proizvoda koja mogu da utiču na bezbednost i zdravlje potrošača i drugih korisnika;

- 5) za svaki opasan proizvod da zabrani nuđenje, izlaganje, isporučivanje i činjenje dostupnim proizvoda i odgovarajućim merama obezbedi sprovođenje te zabrane;
- 6) za svaki opasan proizvod koji je stavljen na tržište:
 - da naredi ili organizuje njegovo hitno povlačenje i upozori potrošače i druge korisnike na rizike koje proizvod predstavlja;
 - da naredi, koordinira ili, po potrebi, organizuje sa proizvođačima i distributerima i drugim organima, opozivanje proizvoda od potrošača i drugih korisnika, uključujući i prinudno sprovođenje mere opozivanja proizvoda, kao i uništavanje takvog proizvoda na odgovarajući način od strane i na teret proizvođača, odnosno distributera;
- 7) za svaki obmanjujući proizvod da zabrani proizvodnju, uvoz, izvoz ili stavljanje na tržište.

Troškove koji nastanu u postupku inspeksijskog nadzora snosi proizvođač ako se utvrdi da proizvod nije bezbedan.

Protiv rešenja nadležnog inspektora kojim je preduzeta mera može se izjaviti žalba nadležnom ministru u roku od osam dana od dana dostavljanja tog rešenja.

Novčane kazne (čl.22.) za privredne prestupe koje nadležni organ može izreći na osnovu prijave podnete od strane tržišne inspekcije:

- 500.000 - 3.000.000 - pravno lice – proizvođač
- 50.000 - 200.000 - odgovorno lice u pravnom licu – proizvođaču
- 300.000 - 3.000.000 -pravno lice – distributer
- 50.000 - 200.000 - odgovorno lice u pravnom licu – distributeru

Novčane kazne (čl.24.) za prekršaje koje nadležni organ može izreći na osnovu prijave podnete od strane tržišne inspekcije:

- 100.000 - 1.000.000 - pravno lice – proizvođač ako:
- 20.000 - 50.000 - odgovorno lice u pravnom licu – proizvođaču.
- 100.000 - 500.- preduzetnik – proizvođač.
- 10.000 - 50.000 - fizičko lice – proizvođač
- 100.000 - 1.000.000 - pravno lice – distributer ako:
- 20.000 - 50.000- odgovorno lice u pravnom licu – distributeru.
- 100.000 - 500.000 - preduzetnik – distributer.
- 10.000 - 50.000 - fizičko lice – distributer.

c) Zakon o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanje usaglašenosti

Inspeksijski nadzor u smislu ispunjenosti uslova za stavljanje i promet industrijsko-neprehrambenih proizvoda, koji obuhvata kontrolu usaglašenosti proizvoda sa propisanim tehničkim zahtevima, ocenu usaglašenosti prema propisanom postupku, označavanje proizvoda u skladu sa propisima i snabdevenost proizvoda sa ispravama o usa-glašenosti i kontrola druge propisane do-kumentacije.

Nadležni inspektor je ovlašćen da u vršenju nadzora, osim mera za koje je ovlašćen drugim propisima:

- 1) zahteva od isporučilaca sve potrebne informacije i uvid u isprave o usaglašenosti i propisanu tehničku dokumentaciju;
- 2) obavlja odgovarajuće provere, uzima uzorke proizvoda i daje ih na ispitivanje radi provere usaglašenosti proizvoda sa propisanim tehničkim zahtevima;
- 3) proverava da li su izvršeni propisani pregledi koji potvrđuju bezbednost proizvoda tokom veka upotrebe;
- 4) odredi otklanjanje utvrđenih neusaglašenosti u određenom roku;
- 5) zahteva da se proizvodi označe propisanim znacima usaglašenosti, odnosno da se uklone nedozvoljeni znaci;
- 6) ograniči ili zabrani isporuku proizvoda na tržištu i sprovede dodatne mere, u skladu sa zakonom, koje će osigurati da se ograničenje ili zabrana poštuje;

- 7) odredi povlačenje ili opozivanje proizvoda koji nisu usaglašeni sa propisanim zahtevima;
- 8) obavesti nadležno ministarstvo koje je donelo tehnički propis koji se odnosi na određeni proizvod radi preduzimanja odgovarajućih mera;
- 9) odredi uništavanje neusaglašениh proizvoda ako predstavljaju ozbiljan rizik za bezbednost, život i zdravlje ljudi, životinja i biljaka, kao i zaštitu životne sredine.

Nadležni inspektor u vršenju inspeksijskog nadzora ovlašćen je da pregleda poslovne prostorije i objekte isporučioaca.

Troškove provere i ispitivanja usaglašenosti proizvoda, kao i druge troškove koji nastanu u postupku inspeksijskog nadzora, snosi isporučilac ako se utvrdi da proizvod nije usaglašen sa propisanim zahtevima.

Žalba protiv rešenja kojim je inspektor naložio preduzimanje mera ne odlaže izvršenje rešenja.

Novčane kazne (čl.36.-40.) za prekršaje koje nadležni organ može izreći na osnovu prijave podnete od strane tržišne inspekcije:

Isporučilac

- 100.000 - 1.000.000 - pravno lice
- 20.000 - 50.000 - odgovorno lice u pravnom licu.
- 100.000 - 500.000 - preduzetnik
- 10.000 - 50.000 - fizičko lice

Proizvođač, odnosno njegov zastupnik

- 100.000 - 1.000.000 - pravno lice,
- 20.000 - 50.000 - odgovorno lice u pravnom licu
- 100.000 - 500.000 - preduzetnik.

Uvoznik

- 100.000 - 1.000.000 - pravno lice
- 20.000 - 50.000 - odgovorno lice u pravnom licu
- 100.000 - 500.000 - preduzetnik

Distributer

- 100.000 - 1.000.000 - pravno lice
- 20.000 - 50.000 - odgovorno lice u pravnom licu
- 100.000- 500.000 - preduzetnik
- 10.000 - 50.000 - fizičko lice

- Vlasnik proizvoda

- 50.000 - 500.000 - pravno lice
- 50.000 - 100.000 - preduzetnik.
- 10.000 - 50.000 - fizičko lice

d) Zakon o fiskalnim kasama

Kontrola proizvođača i servisera fiskalnih kasa s aspekta organizacije servisne mreže, posedovanja i ažuriranja dosijea fiskalnih kasa i servisnih knjižica, kao i kontrola posedovanja fiskalnog računa od strane potrošača nakon obavljene kupovine u krugu 20 metara od prodajnog objekta.

Pored tržišne inspekcije nadzor nad primenom ovog zakona vrši Poreska uprava. Osim novčanih kazni može se na licu mesta, za određena dela, izreći mera zabrane obavljanja delatnosti.

Novčane kazne (čl. 43) za prekršaje koje nadležni organ može izreći na osnovu prijave podnete od strane tržišne inspekcije:

Obveznik

- 100.000 - 1.000.000 - pravno lice
- 5.000 - 50.000 - odgovorno lice u pravnom licu.
- 50.000 - 500.000 - preduzetnik.

Proizvođač

- 100.000 - 1.000.000 - pravno lice
- 5.000 - 50.000 - odgovorno lice u pravnom licu

Ovlašćeni servis fiskalnih kasa

- 50.000 - 1.000.000 - pravno lice
- 5.000 - 50.000 - odgovorno lice u pravnom licu
- 50.000 - 500.000 - preduzetnik

Ovlašćeni distributer fiskalnih kasa

- 50.000 - 1.000.000 - pravno lice,
- 5.000 - 50.000 - odgovorno lice u pravnom licu
- 5.000 - 500.000 - preduzetnik

Proizvođač terminala

- 50.000 - 1.000.000 dinara kazni) e se za prekršaj pravno lice
- 5.000 - 50.000 - odgovorno lice u pravnom licu

e) Zakon o duvanu

Inspeksijski nadzor u oblasti prometa na veliko i malo duvana i duvanskih proizvoda (posedovanje dozvola, posebne oznake, obeležavanje i sastav duvanskih proizvoda, evidentiranje prometa i izveštavanje Uprave za duvan)

Tržišni inspektor ovlašćen je da preduzme sve mere utvrđene zakonom kojim se uređuju uslovi za obavljanje prometa robe, vršenje usluga u prometu robe i inspeksijski nadzor.

Republički tržišni inspektor je dužan da pokrene postupak za oduzimanje dozvole ako imalac dozvole prestane da ispunjava uslove zakonom za njeno izdavanje i to za:

- trgovinu na veliko i malo duvanskim proizvodima,
- uvoz i izvoz duvanskih proizvoda.

Novčane kazne (čl. 86-93) za prekršaje koje nadležni organ može izreći na osnovu prijave podnete od strane tržišne inspekcije:

Trgovaca na veliko i malo duvanskim proizvodima

- 10.000 - 1.000.000 - pravno lice
- 500 - 50.000 - odgovorno lice u pravnom licu.
- 5.000 - 500.000 - preduzetnik.

Uvoznika i izvoznika duvana, obrađenog duvana, odnosno duvanskih proizvoda

- 10.000 - 1.000.000 - pravno lice
- 500 - 50.000 - odgovorno lice u pravnom licu

Neregistrovanog obavljanja delatnosti

- 10.000 - 1.000.000 - pravno lice,
- 5.000 - 50.000 - odgovorno lice u pravnom licu
- 5.000 - 500.000 - preduzetnik

f) Zakon o zaštiti stanovništva od izloženosti duvanskom dimu

Kontrola označavanja i poštovanja zabrane pušenja u zatvorenim radnim prostorima u kojima se obavlja promet roba i usluga.

Pored tržišnih inspektora nadzor nad primenom ovog zakona vrše i druge inspeksijske službe kao što su sanitarna, inspekcija rada, prosvetna, turistička itd.

Novčane kazne (čl.27. i 28.) za prekršaje koje nadležni organ može izreći na osnovu prijave podnete od strane tržišne inspekcije:

- 500.000 do 1.000.000 dinara - pravno lice,
- 300.000 do 500.000 dinara – preduzetnik,
- 30.000 do 50.000 dinara - odgovorno lice u pravnom licu.

g) Zakon o privatnim preduzetnicima

Inspeksijski nadzor u oblasti obavljanja delatnosti od strane fizičkih lica registrovanih za obavljanje delatnosti koji podrazumeva: proveru legalnosti obavljanja delatnosti, posedovanje potrebnih licenci, saglasnosti, odobrenja i potvrda iz javnih registara; posedovanje isprava o nabavci i prodaji robe; posedovanje i vođenje propisanih evidencija; istaknutost poslovnog imena i istaknutost i pridržavanje radnog vremena privatnog preduzetnika.

Novčane kazne (čl.36. i 38.) za prekršaje koje nadležni organ može izreći na osnovu prijave podnete od strane tržišne inspekcije:

- 10.000- 200.000 - osnivač radnje + može se oduzeti imovinska korist ostvarena izvršenjem prekršaja, izreći zaštitna mera oduzimanja predmeta i proizvoda kojima je prekršaj izvršen, kao i mera zabrane obavljanja delatnosti u trajanju od šest meseci do godinu dana.

NAPOMENA: Na osnovu čl. 36. nadležni organ na osnovu prijave tržišne inspekcije može izreći i kaznu zatvora do 30 dana.

h) Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma

Inspekcijski nadzor i kontrola ispunjavanja zahteva iz Zakona od strane posrednika u prometu nepokretnosti (lista indikatora za prepoznavanja lica i rizičnih transakcija, analiza rizika od pranja novca, evidencija o licima za koje posreduje u prometu, utvrđivanje i provera identiteta stranke, imenovanje ovlašćenog lica za radnje i mere za sprečavanje i otkrivanje pranja novca), kao i poštovanje ograničenja gotovinskog plaćanja svih roba i usluga u iznosu koji prelazi 15.000 € u dinarskoj protivvrednosti.

Novčane kazne (čl.88. i 89.) za privredne prestupe koje nadležni organ može izreći na osnovu prijave podnete od strane tržišne inspekcije:

čl.88

- 500.000 do 3.000.000 - pravno lice
- 20.000 do 200.000 -odgovorno lice u pravnom licu
- 20.000 do 200.000 -ovlašćeno lice u pravnom licu

čl.89

- 50.000 - 1.500.000 - pravno lice
- 10.000 - 100.000 -odgovorno lice u pravnom licu
- 10.000 - 100.000 -ovlašćeno lice u pravnom licu

Novčane kazne (čl.90.) za prekršaje koje nadležni organ može izreći na osnovu prijave podnete od strane tržišne inspekcije:

- 5.000 - 500.000 -preduzetnik ako izvrši neku od radnji iz čl. 88. i 89. ovog zakona.
- 5.000 - 50.000 - fizičko lice ako nadležnom carinskom organu ne prijavi fizički prenosiva sredstva plaćanja u iznosu od 10.000 evra ili više u dinarima ili stranoj valuti koje prenosi preko državne granice (član 67. stav 1).
- 500 - 50.000 -fizičko lice ako prijava fizički prenosiva sredstva plaćanja u iznosu od 10.000 evra ili više u dinarima ili stranoj valuti koje prenosi preko državne granice ne sadrži sve propisane podatke (član 67. stav 2).

i) Zakon o kontroli predmeta od dragocenih metala

Kontrola prometa, evidencija, oznaka i isprava o nabavci i prodaji predmeta od dragocenih metala. Pored kontrole koju vrši tržišna inspekcija, kontrolu u sprovođenju ovog zakona vrši i Direkcija za mere i dragocene metale.

Novčane kazne (čl.39.) za prekršaje koje nadležni organ može izreći na osnovu prijave podnete od strane tržišne inspekcije:

- 100.000 do 2.000.000 pravno lice
- 10.000 do 150.000 - fizičko lice ili odgovorno lice u pravnom licu,
- 20.000do 500.000 - preduzetnik

IV TERMINOLOGIJA

PRAVNI SUBJEKT – svako pravno ili fizičko lice koje se bavi privrednom delatnošću.

POSLOVNI PROSTOR - pod poslovnim prostorom podrazumeva se i i stan, prateća prostorija ili drugi prostor stambenog karaktera, koji je registrovan kao sedište ili kao mesto u kojem se obavlja delatnost, u skladu sa propisima o registraciji privrednih subjekata, odnosno drugim propisima kojima se uređuju posebne delatnosti;

PRODAJNI OBJEKAT je prostor koji čini jedinstvenu fizičku, funkcionalnu i tehničko-tehnološku celinu, trajnog ili privremenog građevinskog karaktera, zatvorenog ili otvorenog tipa (prodajni plac, boks i sl.) opremljen na propisani način, koji je namenjen ili može biti namenjen za obavljanje prometa.

PRODAJNO MESTO je prodajni objekat ili drugo mesto van prodajnog objekta na kojem je predviđeno i odobreno obavljanje prometa, u skladu sa zakonom i drugim propisima.

TRGOVINSKA MREŽA je skup prodajnih objekata na području Republike Srbije.

POTROŠAČ jeste fizičko lice koje na tržištu pribavlja robu ili usluge u svrhe koje nisu namenjene njegovoj poslovnoj ili drugoj komercijalnoj delatnosti.

TRGOVAC jeste pravno ili fizičko lice koje nastupa na tržištu u sklopu svoje poslovne delatnosti ili u druge komercijalne svrhe.

ROBA jeste svaka telesna pokretna stvar, osim stvari koja je prodana u izvršnom postupku ili na drugi način po sili zakona, voda i gas koji se ne prodaju u ograničenoj ili unapred utvrđenoj količini i električna energija.

PRODAJNA CENA jeste konačna cena jednog komada robe, ili date količine robe, odnosno konačna cena usluge, uključujući sve poreze i dažbine.

V KONTAKT INFORMACIJE

SEDIŠTE INSPEKTORATA

**Ministarstvo poljoprivrede, trgovine, šumarstva i
vodoprivrede Republike Srbije
Sektor tržišne inspekcije**

Nemanjina 22-26
Beograd
tel. 011/ 3614-334

CALL centar tržišne inspekcije u službi građana i privrede, besplatna otvorena telefonska linija za prijavljivanje nepravilnosti u radu tržišnih inspektora na broju telefona:

0800-102-101 i
311-76-20,
od 00-24 časa

Sve kontakt informacije u vezi sa ostalim kancelarijama tržišne inspekcije na teritoriji Republike Srbije možete pronaći na internet prezentaciji Ministarstva poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede

www.mpt.gov.rs

link: <http://www.mpt.gov.rs/postavljen/149/TELEFONI%20INSPEKCIJSKIH%20SLUZBI.pdf>

VI LITERATURA

- Informator o radu - Ministarstva poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede RS
- Zakon o trgovini (Sl. Glasnik RS br.53/2010)
- Zakon o zaštiti potrošača (Sl. glasnik RS, br. 73/2010);
- Zakon o elektronskoj trgovini (Sl. glasnik RS, br. 41/2009);
- Zakon o oglašavanju (Sl. glasnik RS, br. 79/2005);
- Zakon o opštoj bezbednosti proizvoda (Sl. glasnik RS, br. 41/2009);
- Zakon o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanje usaglašenosti (Sl. glasnik RS. Br.36/09) ;
- Zakon o fiskalnim kasama (Sl. glasnik RS, br.135/2004) ;
- Zakon o duvanu (Sl. glasnik RS, br.101/2005, 63/06, 10/07, 67/07,90/07, 18/08, 73/08,9/09,57/09) ;
- Zakon o zaštiti stanovništva od izloženosti duvanskom dimu (Sl. glasnik RS, br. 30/2010);
- Zakon o privatnim preduzetnicima (Sl. glasnik, SRS“,br.54/89 i 9/90 i „Službeni glasnik RS“, br.54/89, 9/90, 19/91,46/91,31/93,53/93,67/93,48/94,53/95,35/2002, 101/2005) ;
- Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma (Sl. glasnik RS, 20/09, 72/09);
- Zakon o kontroli predmeta od dragocenih metala (Sl. glasnik RS, br.135/2004 i 36/2011).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

346.54

ЦУПАЋ Павловски, Наташа, 1980-
Tržišna inspekcija : vodič za poslodavce
/ Nataša Čupać Pavlovski. - Beograd : Unija
poslodavaca Srbije, 2011 (Beograd : Globe
design). - 32 str. ; 21 cm

Tiraž 3.000. - Bibliografija: str. 30.

ISBN 978-86-86051-05-9

а) Тржишна инспекција
COBISS.SR-ID 187862796

International
Labour Organization

Austrian

Development Cooperation

УНИЈА
ПОСЛОДАВАЦА
СРБИЈЕ

UNIJA POSLODAVACA SRBIJE

Stevana Markovića 8

Beograd, Zemun

Tel. +381 11 316 02 48

Fax. +381 11 2610 988

info@poslodavci.rs

www.poslodavci.rs